

HLAVNÝ BANSKÝ ÚRAD
Kammerhofská 25, 969 50 Banská Štiavnica

Γ

Π

OBÚ SR

L

R

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
661-1586/2015

Vybavuje
Ing. Tejbus, CSc.

Banská Štiavnica
26. 10. 2015

Vec:

Usmernenie k aplikácii predpisov upravujúcich uvádzanie raziacich plošín do prevádzky a k aplikácii § 8a ods. 2 písm. b) zákona SNR č. 51/1998 Zb.

Hlavný banský úrad (ďalej len „HBÚ“) vydáva, v súlade s § 40 ods. 2 zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“), za účelom zjednotenia výkladu a postupu pri aplikácii predpisov upravujúcich uvádzanie raziacich plošín do prevádzky a § 8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb. toto

u s m e r n e n i e :

1. Uvedenie do problematiky

V aplikačnej praxi sa Hlavný banský úrad stretol s takou aplikáciou právnych predpisov, technických predpisov a technických noriem pri uvádzaní raziacej plošiny do prevádzky, podľa ktorej organizácia zabezpečila vykonanie úradnej skúšky na raziacej plošine, ako na vyhradenom technickom zariadení zdvíhacom, podľa Prílohy č. 1, časť II, skupina A, písm. b) vyhlášky MPSVR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 508/2009 Z. z.“), t.j. ako na vyhradenom zdvíhacom zariadení „*pohyblivá pracovná plošina s motorovým pohonom a s výškou zdvihu nad 1,5 m*“.

2. Právne predpisy, technické predpisy a technické normy

Pri riešení problematiky uvádzania raziacej plošiny do prevádzky je potrebné aplikovať tieto ustanovenia právnych predpisov, technických predpisov a technických noriem:

1. § 8a ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb., podľa ktorého: „*Na vyhradené technické zariadenia, na ich rozdelenie do tried a skupín a na všeobecné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s vyhradenými technickými zariadeniami sa vzťahuje osobitný predpis b), ak tento zákon neustanovuje inak.*“
2. § 8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb., podľa ktorého overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti vyhradených technických zariadení zahŕňa : „*vykonávanie prehliadky, riadenie a vyhodnocovanie alebo vykonávanie úradnej skúšky a inej prehliadky, kontroly a skúšky podľa osobitného predpisu b) vrátane označenia vyhradeného technického zariadenia a vydávanie príslušných dokladov, ak tento zákon, alebo predpisy vydané na jeho základe, neustanovuje inak*“.
3. Príloha č. 1 k vyhláške č. 508/2009 Z. z., II časť, skupina A, písm. b), podľa ktorej je vyhradeným technickým zariadením (ďalej len „VTZ“) zdvihacím, okrem iného, aj „*pohyblivá pracovná plošina s motorovým pohonom a s výškou zdvihu nad 1,5 m*“.
4. § 48 ods. 6 vyhlášky č. 21/1988 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí (ďalej len „vyhláška č. 21/1989 Zb.“), podľa ktorého, cit.: „*Pre prevádzku raziacej plošiny platí aj osobitný predpis*“. Týmto osobitným predpisom je úprava SBÚ č. 5/1983 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o bezpečnosti prevádzky pri zvislej doprave a chôdzii v organizáciách podliehajúcich dozoru štátnej banskej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „úprava SBÚ č. 5/1983“).
5. § 147 ods. 1 písm. b) úpravy SBÚ č. 5/1983, podľa ktorého platia ustanovenia tretej časti tejto úpravy, okrem iného, aj pre zvislú dopravu „*s dopravnými nádobami s vlastným pohonom, nezaveseným na lane*“.
6. § 148 ods. 2 úpravy SBÚ č. 5/1983 podľa ktorého, cit.: „*Spôsobilosť dopravného zariadenia a jamy na jazdu ľudí posudzuje komisia, v ktorej musia byť zastúpení odborníci pre príslušnú strojní, banskú, prípadne elektrotechnickú problematiku, potvrdení obvodným banským úradom. Komisia posúdi hlavne technickú dokumentáciu, pozostávajúcu z výpočtovej a výkresovej časti a z predpísaných dokladov o akosti materiálu, a dopravné zariadenie a jamu, či vyhovujú ustanoveniam tretej časti.*“
7. čl. 3.1. STN EN 280: 2013 – Pojazdné zdvihacie pracovné plošiny. Konštrukčné výpočty. Kritériá stability. Konštrukcia. Bezpečnosť. Preskúšanie a skúšky, podľa ktorého je, cit.: „*pojazdná zdvihacia pracovná plošina (PZZP): stroj určený na dopravu osôb na pracovné miesto, kde vykonávajú z pracovnej plošiny pracovné činnosti za podmienok, že osoby vstupujú na pracovnú plošinu a opúšťajú ju na určenom prístupovom mieste, a ktorý sa skladá minimálne z jednej pracovnej plošiny s ovládacími prvkami, výsuvnej konštrukcie a podvozku*“.
8. čl. 3.4. STN EN 280: 2013, podľa ktorého „*podvozok (chassis): podstava PZPP, ktorá sa môže tlačiť, ťahať, mať vlastný pohon a podobne*“.

Z technických predpisov a technických noriem platných v minulosti:

9. § 2 ods. 1 písm. c) vyhlášky SÚBP a SBÚ č. 24/1979 Zb., podľa ktorého vyhradenými zdvihacími zariadeniami boli, okrem iného aj: „*pohyblivé pracovné plošiny s výškou zdvihu nad 3 m*“.
10. STN 27 5003 – Pohyblivé pracovné plošiny. Výpočet, konštrukcia a výroba (z 31. 10. 1984). Táto STN neplatí pre „*pracovné plošiny používané v organizáciách podliehajúcich banskému zákonu*“ – s odkazom na zákon č. 41/1957 Zb.
11. STN 27 5004 – Pohyblivé pracovné plošiny. Montáž, prevádzka, skúšanie a údržba. (z 31. 10. 1984) Táto STN neplatí pre „*pohyblivé pracovné plošiny používané v organizáciách podliehajúcich banskému zákonu*“ – s odkazom na zákon č. 41/1957 Zb.

3. Posúdenia raziacej plošiny

Z vyššie uvedených znení právnych predpisov, technických predpisov a technických nariem vyplývajú pri použití správnej úvahy Hlavnému banskému úradu tieto závery:

1. Podľa pôvodného predpisu o VTZ, ako aj podľa súčasne platnej vyhlášky č. 508/2009 Z. z. sa za VTZ zdvihacie považujú aj „*pohyblivé pracovné plošiny*“.
2. Definícia strojného zariadenia, ktoré sa považuje za *pohyblivú zdvihaciu pracovnú plošinu* (ďalej len „PZPP“) je uvedená v čl. 3.1. STN EN 280: 2013. Podľa tejto definície musí PZPP splňať 3 znaky, z ktorých raziaca plošina nespĺňa dva. Raziaca plošina nemá ani „výsuvnú konštrukciu“ ani „podvozok“ tak, ako je to znázornené v čl. 3.4. STN EN 280: 2013. Z vyššie uvedenej definície teda vyplýva, že pohyblivou nie je pracovná plošina preto, že by sa pohybovala hore dolu, ako raziaca plošina, ale preto, že jej pohyblosť umožňuje jej vlastný podvozok. V STN EN 280: 2013 sú schematicky vyobrazené rôzne typy PZPP a z nich je zrejmé, že raziaca plošina má spoločné s pohyblivou pracovnou plošinou, ako VTZ definovaným vo vyhláške č. 508/2009 Z. z. len to, že toto banské strojné zariadenie pre zvislú dopravu má tiež pracovnú plošinu, nič viac.
3. K argumentácii, že sa raziace plošiny posudzovali ako VTZ aj v minulosti Hlavný banský úrad uvádza, že išlo o nesprávnu aplikáciu predpisov, pretože už v preambule STN 27 5003 a STN 27 5004, ktoré platili pre pohyblivé pracovné plošiny je uvedené, že tieto normy neplatia pre pracovné plošiny používané v organizáciách podliehajúcich banskému zákonu č. 41/1957 Zb. a navyše, ani v minulosti raziace plošiny nespĺňali definíciu pohyblivej pracovnej plošiny tak, aby mohli byť posudzované ako VTZ podľa pôvodného predpisu o VTZ.

Je potrebné si uvedomiť, že tieto STN boli vydané až po účinnosti úpravy SBÚ č. 5/1983 (úprava bola účinná od 01. 07. 1983 a STN sú z 31. 10. 1984) a je preto logické, že aj v § 48 ods. 6 vyhlášky č. 21/1989 Zb. je následne uvedené, že na raziace plošiny sa vzťahuje aj osobitný predpis, t.j. úprava SBÚ č. 5/1983 a nie citované STN, ktorých platnosť bola v pôsobnosti výkonu hlavného dozoru vylúčená.

Na základe vyššie uvedeného preto Hlavný banský úrad dospel k tomu právnemu názoru, že „*raziacu plošinu*“ nemožno považovať za „*pohyblivú zdvihaciu pracovnú plošinu*“ a preto je nie ju možné považovať za vyhradené zdvihacie zariadenie podľa Prílohy č. 1, časť II, skupina A, písm. b) vyhlášky č. 508/2009 Z. z.

Na základe tohto právneho názoru dospel Hlavný banský úrad k takému záveru, že na raziacej plošine v organizáciách podliehajúcich výkonu hlavného dozoru sa nemá vykonávať systém overovania bezpečnosti technických zariadení podľa všeobecných predpisov o VTZ, ale raziacu plošinu je potrebné uvádzat do prevádzky a prevádzkovať ju podľa tretej časti úpravy SBÚ č. 5/1983.

4. Aplikácia § 8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb.

Na základe posúdenia uvedenej problematiky dospel Hlavný banský úrad aj k zisteniu, že je potrebné usmerniť aj aplikáciu § 8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb., pretože aj v prípade posudzovanej aplikačnej praxe došlo k jeho nesprávnej aplikácii, resp. nedošlo k jeho aplikácii vôbec. Hlavný banský úrad svoj právny názor opiera o tieto skutočnosti:

1. Podľa § 8a ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb. sa, cit.: „... na všeobecné požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s vyhradenými technickými zariadeniami sa vzťahuje osobitný predpis,^{6b)} ak tento zákon neustanovuje inak.“.

V poznámke pod čiarou k odkazu 6b) sa v zákone č. 51/1988 Zb. uvádzajú odkazy na zákon č. 124/2006 Z. z., t.j. na zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. A ďalej, podľa § 8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb. systém overovania plnenia požiadaviek bezpečnosti vyhradených technických zariadení zahŕňa „*vykonávanie prehliadky, riadenie a vyhodnocovanie alebo vykonávanie úradnej skúšky a inej prehliadky, kontroly a skúšky podľa osobitného predpisu^{6b)}*“ vrátane označenia vyhradeného technického zariadenia a vydávanie príslušných dokladov ...“, avšak za podmienky, cit.: „...ak tento zákon, alebo predpisy vydané na jeho základe, neustanovuje inak.“.

Z tohto znenia cit. ustanovenia teda vyplýva, že systém skúšok na VTZ definovaný všeobecnými predpismi platí len vtedy, ak zákon č. 51/1988 Zb., alebo predpisy vydané na jeho základe, neustanovujú inak.

3. V prípade raziacich plošín predpisy vydané na základe zákona č. 51/1988 Zb. definujú iný systém overovania bezpečnosti, než je ustanovený vo všeobecnom predpise o VTZ. Vyhláška č. 21/1989 Zb., vydaná na základe zákona č. 51/1989 Zb., v § 48 ods. 6 ustanovuje, že sa na raziace plošiny sa vzťahuje aj osobitný predpis, t.j. úprava SBÚ č. 5/1983. V úprave SBÚ č. 5/1983, v tretej časti, t.j. pre ostatné spôsoby dopravy v jamách a chôdza v nich, je v § 148 ods. 2 uvedený spôsob posudzovania spôsobilosti raziacej plošiny na jazdu ľudí.

Z tohto vyplýva, že vykonávanie skúšok na raziacej plošine podľa všeobecných predpisov pre VTZ, aj keby bolo toto zariadenie považované za VTZ, je vylúčené zo zákona.

Na základe vyššie uvedeného preto Hlavný banský úrad dospel k tomuto právnemu názoru, že pre vyhradené technické zariadenia, pre ktoré zákon č. 51/1988 Zb., alebo predpisy vydané na jeho základe ustanovujú iný systém overovania bezpečnosti, ako je uvedený vo všeobecnych predpisoch o bezpečnosti vyhradených technických zariadení, uplatňuje sa systém overovania bezpečnosti vyhradených technických zariadení podľa banských predpisov a nie podľa všeobecných predpisov.

V súvislosti s tým Hlavný banský úrad poukazuje na skutočnosť, že dôvetok o platnosti systému skúšok podľa všeobecných predpisov o VTZ bol do §8a ods. 2 písm. b) zákona č. 51/1988 Zb., oproti zákonom č. 124/2006 Z. z., daný práve z toho dôvodu, aby doteraz zaužívaný a platný systém overovania bezpečnosti zariadení (skúšky, prehliadky a pod.) podľa banských predpisov neboli narušený všeobecnými predpismi a aby sa overovanie bezpečnosti vyhradených technických zariadení nevykonávalo súčasne podľa rôznych systémov, resp. predpisov, ale len podľa banských predpisov.

Hlavný banský úrad
Kammerhofská 25
969 01 BANSKÁ ŠTIAVNICA

JUDr. Ing. Peter Kúkelčík
predseda úradu